

Km

Katolskt magasin

NUMMER 5-6/2020
PRIS 90 KR

-
- » **Katolska utflyktsmål**
 - » **Prästseminariets framtid**
 - » **Med tidegården i vardagen**
 - » **Vallfärd i Marias rike**

Maria

Nyman Willems

– dubbel pionjär för Caritas Europa

Hon är den svenska juristen som för ett år sedan blev Europaansvarig för kyrkans organisation för bistånd, humanitär hjälp och internationell utveckling. Möt Maria Nyman Willems, generalsekreterare för Caritas Europa.

Katolskt magasin möter Maria Nyman Willems under ett av hennes besök hos familjen i Sverige. Sedan sjuåttio år tillbaka arbetar hon i Bryssel, där hon bor med sin belgiske make Francis och deras fem barn. Under åren utomlands har hon regelbundet kommit hem för att hälsa på föräldrar och syskon i Uppsala, där hon växte upp i Sankt Lars församling. Vi möts i samband med en söndagsmessa och slår oss ner i ett hörn av församlingssalen. Att Maria fortfarande är igenkänd av församlingsborna är uppenbart; gång på gång under samtalet blir vi avbrutna av församlingsmedlemmar som glatt kommer fram och hälsar.

Dubbelt nytt

Att det är en svensk i ledningen för Caritas Europa är något nytt. Att det är en kvinna i led-

ningen är också första gången. Och med fyrtio medlemsorganisationer i fyrtiosex länder är det ingen liten apparat Maria fått ansvaret för. Hon berättar att hon fick lång tid på sig att förbereda sig.

– Jag valdes på årsmötet i maj 2018 men tillträdde inte förrän i maj 2019. Jag fick förmånen att under det året, innan jag tillträdde, kunna resa till de olika Caritaskontoren.

– Det var helt nytt för Caritas att välja någon som inte hade en bakgrund inom organisationen. Dessutom är jag den första kvinnan på den här positionen, så det fanns säkert olika uppfattningar om huruvida jag var rätt person på posten. Det var därför väldigt bra för mig att få det här året på mig för att förbereda mig.

Bryter ny mark

Maria sticker inte under stol med att det inte var ett helt enkelt beslut för henne att tacka ja till att leda Caritas Europa. Familjen måste förstås vara införstådd.

– Jo, jag var lite tveksam. Jag har vuxit upp i kyrkan och alltid varit väldigt aktiv, och jag var lite tveksam till om ett arbete inom kyrkan skulle innebära, så att säga, ”för mycket” ▶

”Präglad av ödmjukhet och professionalism”. På Caritas Sverige uppskattas Maria Nyman Willems insats under hennes första år som generalsekreterare för Caritas Europa.

kyrka”. Jag var även någonstans inom mig rädd för att bli besviken – att jag skulle se sidor av kyrkan som jag inte ville se.

Men den initiala tveksamheten gick snabbt över. När hon väl bestämt sig för att anta utmaningen kände Maria allt starkare att hon faktiskt fått ett drömjobb. Ett drömjobb som hon samtidigt beskriver som ”en helt omöjlig uppgift”, med tanke på att Caritas är en av världens största biståndsorganisationer och Caritas Europa är organisationens största region sett till det ekonomiska och till antalet medlemmar.

– Det är jätteroligt, och det som jag var lite rädd för – att arbeta inom kyrkan – har tvärtom blivit fantastiskt: att jag får leva ut min tro i arbetslivet och verkligen får göra något som jag tror på. Men jag inser nu, mer än jag insåg innan jag började, att det är lättare sagt än gjort att komma in som kvinna i den här typen av miljö. I södra och östra Europa och resten av världen är det väldigt ofta präster och biskopar som har de ansvariga posterna inom Caritas. Det finns en del kvinnor som har höga positioner, så klart, men de flesta av dem är inte småbarnsföräldrar, säger Maria med ett underfundigt leende.

Ömsesidig hänsyn

– Under anställningsproceduren fick jag faktiskt frågan om jag var beredd att komma in som kvinna på posten. Jag kontrade då och frågade: Är *ni* beredda att ta emot mig? Det krävs att man är villig att anpassa sig, både som kvinna med små barn och som arbetsgivare. Det har varit en lång väg att gå, men jag har absolut alltid känt mig välkommen.

– Men en arbetsstruktur som tar hänsyn till att jag har familj, och till exempel inte kan resa iväg med en dags varsel, det är inget som kommer per automatik. Jag måste skapa strukturerna till stor del själv. Och jag tror att det är väldigt viktigt att visa för mina kollegor på Caritas att det går att göra så här. De ska inte behöva känna att arbete och familj ska vara antingen eller – det måste gå att förena. Särskilt i katolska kyrkan! Vi får ihop det tack vara att min man arbetar mest kvällar och helger och till stor del kan planera sina skift med hänsyn till mitt arbete.

Hjälpt av tidigare erfarenheter

Innan hon började på Caritas Europa hade Maria arbetat med psykisk utsatthet och som rådgivare för handikapprörelsen, och hon var väl insatt med vad det vill säga att arbeta för en intresseburen organisation.

– Jag hade tidigare varit chef i sju år för organisationen Mental Health Europe här i Bryssel,

en paraplyorganisation för organisationer i Europa som arbetar med psykisk hälsa och ohälsa. Innan dess arbetade jag för den europeiska handikapprörelsen som politisk rådgivare, så jag kände väl till hur det är att arbeta med ideella organisationer med en stark värdegrund.

– Det som har varit nytt för mig här på Caritas är den starka internationella prägeln och hela biståndssektorn. Men fattigdomsbekämpning handlar ju bland annat om att ge lika möjligheter och rättigheter för människor i utsatta situationer, vilket går hand i hand med mina tidigare arbetsuppgifter.

Stora tillgångar inom organisationen

Caritas finns representerad i alla EU:s medlemsländer och i nästan samtliga länder i Europarådet. De tjugo anställda på regionkontoret i Bryssel har tät kontakt med de olika medlemsländerna och många projekt drivs centralt på Europnivå. Moderorganisationen Caritas Internationalis, har sitt säte i Rom. Maria är både ytterst ansvarig för samordningen mellan de olika nationella kontoren och för kontakten med Caritas Internationalis, som numera organisationsmässigt tillhör Heliga stolens dikasteri för främjande av mänsklig utveckling. Det är lätt att förstå att Marias arbetstid till stor del består av resor.

– Det är mycket Rom och väldigt mycket resande inom Europa. Det har också varit en av mina första prioriteringar – att besöka våra fyrtionio olika kontor – med tanke på att jag kom ”utifrån” organisationen. På så sätt har jag kunnat lyssna in mig och upptäcka deras olika verkligheter.

– Det har så klart också tagit sin tid att lära känna Caritas ”inifrån”. I en internationell rörelse som Caritas finns det väldigt olika kulturer och sätt att arbeta på, och det har också varit en utmaning i sig. Och det är fantastiskt att se hur många kloka människor som finns och vilka enorma tillgångar som finns inom organisationen.

Tydligare påverkansarbete

Under Marias ledarskap har Caritas Europa fortsatt att vara en stark röst för de allra mest utsatta och påverkansarbetet har fått en tydligare plats – åtminstone i kommunikationen utåt. När detta skrivs har Caritas Europa inför internationella familjedagen uppmanat EU att införa en ”barngaranti”. Caritas Europa vill på så sätt förmå EU att ge den finansiering som behövs för att barn som lever i fattigdom i Europa ska få garanterad tillgång till barnomsorg, utbildning, sjukvård, näringsriktig kost och boende.

Under anställningsproceduren fick jag faktiskt frågan om jag var beredd att komma in som kvinna på posten. Jag kontrade då och frågade: Är ni beredda att ta emot mig? Det krävs att man är villig att anpassa sig, både som kvinna med små barn och som arbetsgivare.

– Vi arbetar också med organisationsutveckling, det vill säga att ge stöd till de olika medlemsorganisationerna och deras arbete samt med humanitärt arbete. Dessutom hjälper vi till med och krisinsatser på en lite mindre skala inom Europa, till exempel om det sker en lokal jordbävning eller översvämning.

– Men till skillnad från många andra organisationer handlar det för Caritas inte om att skicka över biståndsarbetare till ett katastrofområde för att sedan åka tillbaka när det värsta är över. Caritas har alltid partners som redan finns på plats. Vi hjälper dem att bygga upp och utveckla befintlig verksamhet. Därmed finns de bästa förutsättningarna för återuppbyggnad och hållbar utveckling.

En uppgift som familj

Att leda arbetet på ett europeiskt huvudkontor för en internationell biståndsorganisation ställer stora krav på både arbets- och privatliv. Har man dessutom en relativt stor familj med fem barn i åldrarna sexton till fyra år tillkommer ytterligare ett par dimensioner. Men Maria verkar inte låta sig bekommas av utmaningen.

– Min man arbetar deltid och tar ett enormt ansvar för att allt ska fungera där hemma. Och hade jag inte brunnit för mitt arbete på det här sättet, då skulle det inte gå. Vi känner att detta är en uppgift, och en tjänst för kyrkan, som vi gör som familj.

Maria och hennes familj har hela tiden varit aktiva i sin församling i Bryssel. Hon berättar att församlingarna i Belgien ser mycket olika ut sinsemellan.

– Samhället i Belgien har blivit mer och mer sekulariserat och att aktivt leva ut sin tro är en utmaning, inte minst för den yngre generationen. Men vi har hittat vårt sammanhang. I vår församling finns bra barnverksamhet och det är allt fler familjer som kommer. Barnen får undervisning i församlingen, precis som i Sverige, och är ministranter och med i en katolsk scoutkår.

– Det är inte vanligt längre i Belgien att vara en praktiserande, katolsk familj.

Trivs med livet i Belgien

Maria tror att familjen kommer att stanna kvar i Bryssel. Hon har alltid talat svenska med barnen och till och med maken Francis har lärt sig svenska. Men en flytt hem till Sverige verkar inte vara aktuell.

– Vi fattade inte något beslut om att flytta till Bryssel utan det bara blev så. Vi gifte oss när jag fortfarande läste juridik i Uppsala, och sedan läste jag ett år vid universitetet i Leuven.

Foto: privat

Inte som andra. Som fembarnsmor sticker Maria Nyman Willems ut bland de övriga generalsekretärerna för Caritas Internationals sju regionkontor.

Jag fick mitt första arbete i Bryssel efter att ha varit hemma med vårt första barn, och efter det har det bara rullat på.

Som generalsekreterare vid Carita Europa väljs man för fyra år i taget, och man får som längst behålla arbetet i två mandatperioder. Hur ser framtiden ut efter det?

– Det vet vi inte, men nu handlar det ju inte längre bara om Francis och mig. Barnen känner sig som belgare och trivs i Belgien, så vi blir nog kvar. Vi har det bra och har möjligheter som vi kanske inte skulle ha i Sverige, som till exempel att barnen kan vara med i katolska scouterna. Trots att Belgien är ett sekulariserat land har man en sorts katolsk infrastruktur som inte finns i Sverige. Vi har det bra här.

Helena D’Arcy